

Відбір на XXIII Міжнародну олімпіаду з лінгвістики

Другий тур, 12 квітня 2026 р.

Максимальна оцінка за кожну з п'яти задач — 20 балів

Час виконання роботи — 5 годин

---

1. Еве

Цуйоші Кобаяші

Нижче подано речення мовою еве разом із перекладами українською:

1	aha la gblen	Той напій став поганим.
2	woasen	Вони стануть сильними.
3	wofle ze kəkə la	Вони купили той високий глечик.
4	aha sesen sia ye ame la adze	Цей алкогольний напій — це те, що закупить той чоловік.
5	ami fe atukpa le mimlim	Пляшка олії котиться.
6	wole biya fe atukpa mlim	Вони котять пляшку пива.
7	agbalen la ye mele fefle ge	Та книжка — це те, що я збираюся купити.
8	agbalen sia ye mile hexlenm	Ця книжка — це те, що ми читаємо.
9	ami fe ze ye ele gbagbanm	Глечик олії — це те, що ти ламаєш.

Завдання 1. Перекладіть українською:

10 **miakə**

11 **atukpa sia ye wogban**

12 **ele ami la dze ge**

Завдання 2. Яке дослівне значення словосполучення «алкогольний напій» у мові еве?

Завдання 3. Перекладіть мовою еве:

13 Цей поганий глечик от-от зламається.

14 Пляшка — це те, що я купую.

15 Вони купили це пиво.

16 Ти читаєш ту книжку.

Примітка. Мова еве належить до нігеро-конголезької мовної родини. Нею говорить близько 5 мільйонів людей у Гані, Того та Беніні. Символи **ε** та **ə** позначають голосні, а **ф**, **х** та **gb** — приголосні.

Нижче подано деякі слова та вирази мови кікапу, їхні відповідники у свистячому варіанті мови, а також їхні переклади:

Вираз	Свист	Переклад
nékoti	óqòqóò	один
níiswi	óòhóò	два
néθwihi	óhòhóò	три
níewi	óòhóò	чотири
níananwi	óóhòhóò	п'ять
nekotwáasika	óqóqóóhòqóò	шість
nóohika	óóhòqóò	сім
neswáasika	òhóóhòqóò	вісім
sáaka	óòqóò	дев'ять
metáaθwi	(1)	десять
niiswaapítaki	(2)	двадцять
máhkwhaha	(3)	ведмідь
níihtiiθe	óóqòòhóò	мій друг
piitíkeeno	(4)	зайди
nenohotáweewa	óhòqóhòòhóò	він почув його
áikaathoníani	óòqòòhóhóòhóò	він намальований
nesíanaateθikwéeni	(5)	він має бути жахливим
oθáaskwaanéhkweya	òhóòqóóhòqóòhóò	його взуття
nemiináaki	óhóóhóòqóò	я даю це їм
asikáθoona	òhóqóhòòhóò	шкарпетка
kemoopíimwaaki	(6)	у твоїй машині
pakáanani	(7)	(вид горіхів)
oθeθeehwáahi	(8)	їхні старші брати
nesáeθípena	òhóòhóqóòhóò	ми голодні
nemeskoθípena	(9)	ми червоні
nenakamópena	(10)	ми співали
nenemaθópena	óhóhòhóqóòhóò	ми стояли
kekoohkoosemwáaki	(11)	ваші свині
eehkatáinaahkwéeki	òòqóqóòhòòqóòqóò	коли був майже полудень

Завдання 1. Заповніть пропуски.

Завдання 2. Деякі лінгвісти вважають, що слово на позначення числа 7 раніше виглядало як *niiswáasika (зірочка позначає, що це теоретично відновлене слово). Як би воно виглядало у свистячій мові?

Примітка. Мова кікапу належить до алгонкінської мовної родини. Нею говорить близько тисячі людей у США та Мексиці. Ця мова має свистячий варіант, який може використовуватися як заміник звичайного мовлення.

У звичайному варіанті мови кікапу символ ´ над голосною позначає наголос; **θ** = *th* в англійському *bath*; дві сусідні голосні є частиною одного складу. У свистячому варіанті **o** позначає мору (одиницю часу) свистячої ноти; символи ´ і ` над морою позначають висоту і низьку висоту звуку відповідно; **q** позначає паузу між нотами; **h** позначає перехід між нотами, який може бути виражений частковою паузою, зміною гучності тощо.

3. Нугалк

Фараз Ахмед

Подано дієслівні форми мови нугалк та їхні переклади українською:

Слово	Переклад
mulmap	ви пірнаєте
cranu	ти витираєш
?ayaɬc	я йду
kxas	я бачу
?aɬnapcx	ти знаєш мене
?ipwtuɬnu	ми ховаємо тебе
musiɬ	ми відчуваємо його

Слово	Переклад
?ipwtit	вони ховають їх
cptiap	вони витирають вас
?aɬnapic	я знаю його
slqtuɬx	ти знаходиш нас
kxis	він бачить його
mustix	ти відчуваєш їх
slqct	вони знаходять мене

Завдання 1. Установіть відповідності між такими дієслівними формами мови нугалк та їхніми перекладами:

1. ?awlatup	A. ми змушуємо його прийти
2. musatums	B. ви змушуєте нас іти
3. ckttuɬ	C. ви змушуєте його переслідувати
4. ?ayaɬtumuɬp	D. ми змушуємо тебе піти
5. ɬaptumuɬnu	E. він змушує мене відчувати

Завдання 2. У слові **?awlsap** є помилка. Виправте її та перекладіть це слово українською.

Завдання 3. Перекладіть українською:

ɬaptumx   slqatumuɬap   crip   kxtis

Завдання 4. Перекладіть мовою нугалк:

ви ховаєте   я змушую тебе ховати   я переслідую їх
ти знаєш його   вони відчувають його   вони змушують мене пірнати

Примітка. Мова нугалк належить до саліської мовної родини. Нею говорить лише близько десятка людей у Канаді. Символи **?**, **ɬ** та **ɬ** позначають приголосні.

Нижче подано слова мовою каябі разом із транскрипціями та перекладами українською:

Слово	Транскрипція	Переклад
amanfutat	/a.ma.wu.'tat/	любити дощ
'yisiḡ	/ʔi.'riŋ/	пісок
yatywate	/ia.ri.wa.'te/	літак
ywakjap	/i.wa.'jap/	спускатися з неба
futat 'ḡa	/ʔu.ta.'ŋa/	він любить
maenun 'ḡa	/maε.nu.'ŋa/	він чекає
jaytata	/jai.ra.'ta/	зірка
set je	/se.'je/	я сплю
pitakup	/pi.ra.'kup/	гарячковий
kuman'up	/ku.ma.'riɸ/	бобове стебло
'u'up'i'i	/ʔu.'i.'wi.'ʔi/	маленька стріла
jayniapoi	/jai.ria.'poi/	молодий місяць
akupay	/a.ku.'wai/	занадто гарячий
tatasiḡ 'wyrimũ	/ta.ta.ri.'wi.ri.'mũ/	під димом
kwatay	/k ^w a.'rai/	сильне сонце
ape'ok	/a.pe.'ʔok/	узяти шматок
karupam'i'i	/ka.ru.pa.'wi.'ʔi/	маленький олень
tatamanryk	[1]	тягнути вогонь
sĩmuakup	[2]	пік нагрівання
kwatipe	[3]	сухий сезон
yatpytet	[4]	середина каное
ywaksiḡ	[5]	хмара
pit'ok	[6]	здирати шкіру
[7]	/ta.ta.'ʔip/	фосфор
[8]	/ia.'rĩ/	кінчик каное
[9]	[10]	заточена стріла
[11]	[12]	дощовий сезон

Завдання. Заповніть пропуски.

Примітка. Мова каябі належить до тупійської мовної родини. Нею говорить близько тисячі людей у Центральній Бразилії. У транскрипціях крапка (.) позначає межі між складами, риска ' перед складом — наголос, а тильда над голосною — її носову вимову. ʔ — *ʔ*, вимовлене із заокругленими губами, *r* ~ *r* в англійському *run*, *ʔ* — гортанне зімкнення (звук між двома *o* в *o-ou*), *j* = *ʃ*, *ŋ* = *ng* у *king*, *k^w* ~ *qu* в *aquatic*, *w* ~ *v* у слові *любов*, *i* ~ *u* в *but*, *ε* та *ɔ* — *e* та *o*, вимовлені з широко відкритим ротом.

Подано речення монгорською мовою та їхні переклади українською:

1	Bi beijingji yaolabi.	Я йду до Пекіна.
2	Bi gandu huangxin ai berlang.	Я хвилююся за нього.
3	Bi ganni tanilang.	Я впізнаю його.
4	Bi kaoni shuduerji xini.	Я поведу мого сина і відійду.
5	Bi rini.	Я прийду.
6	Bi wudaba.	Я запізнився.
7	Dongguo ge deghelaji baoji rikunang.	Зимова груша впаде на землю.
8	Gan nini bietulang.	Він любить це.
9	Kongsini daodasangzhi, bi gandu tini yerrighaba.	Покликавши людей, я змусив його знайти те.
10	Honghuang ge tiangeresa baoji rijiang.	Фенхуан спустився з неба.
11	Laihama ge beghe zhuersa gherji rilang.	Жаба вилазить з нижньої частини дерева.
12	Qi xikunang.	Ти відійдеш.
13	Tuerha zhuerdu kaolasangzhi, gan mameini dijiang.	Спершись на нижню частину колони, він поїв пшениці.

Завдання 1. Перекладіть українською:

- 14 **Bi beghe zhuerdu kaolaji dongguoni dilabi.**
- 15 **Bi kaosidu mameini dighani.**
- 16 **Bi xilabi.**
- 17 **Gansi nini shuduerkunang.**
- 18 **Qi tuerhani yerrilang.**

Якісь два речення серед вісімнадцяти, поданих вище, порушують граматичні правила, за якими побудовано решту речень. Лінгвіст записав ще декілька речень монгорською мовою та запитав носія, чи вони правильні. Носій вказав, що одне з речень не є граматично правильним (його позначено зірочкою), а решта, крім основного значення, передають також додаткову інформацію:

Речення	Переклад	Додаткова інформація
* Bi kaodu huangxin ai berlabi.	—	—
Bi wudajiang.	Я запізнився.	Я запізнився ненавмисне.
Bi xilang.	(1)	(2)
(3)	Я прийду.	Я мушу прийти.

Завдання 2. Які два серед речень 1—18 порушують граматичні правила?

Завдання 3. Заповніть пропуски 1—3.

Завдання 4. Перекладіть монгорською мовою:

19 Ти поїв.

---

20 Він покличе людину з Пекіна.

---

21 Я приходжу.

---

22 Я люблю те.

---

23 Людина виходить.

---

24 Знайшовши його, Фенхуан вивів жабу і пішов.

Одне з цих речень має два можливих переклади. Наведіть обидва.

Примітка. Монгорська мова належить до монгольської мовної родини. Нею говорить близько 150 тисяч людей у Китаї. **gh**, **ji**, **sh**, **y**, **zh** та **ng** позначають особливі приголосні звуки.

Зимова груша — це вид фруктів. *Фенхуан* — це міфічна істота, яку також називають китайським феніксом.